

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3189/2022
13.04.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Весне Сублић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Снежана Санковић Цонић из Ниша и Славица Глишић Полић из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Ваљеву, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Одељење у Ваљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 519/2021 од 09.12.2021. године, у седници одржаној 13.04.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 519/2021 од 09.12.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ: пресуда Вишег суда у Шапцу Гжрр1 519/2021 од 09.12.2021. године, у ставу 1. изреке у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Лозници Прр1 135/19 од 22.07.2021. године, у ставу 1. изреке и пресуда Основног суда у Лозници Прр1 135/19 од 22.07.2021. године у ставу 1. изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ ненаплаћеног потраживања у поступку стечаја који се води пред Привредним судом у Ваљеву Ст 50/2010 од 20.595,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде, док се тужбени захтев тужиоца у делу за износ од још 1.860,00 динара, као неоснован, **ОДБИЈА**.

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против преосталог дела пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 519/2021 од 09.12.2021. године од 09.12.2021. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници Прр1 135/19 од 22.07.2021. године, ставом 1. изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је тужена обавезана да му на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ ненаплаћеног потраживања у поступку стечаја који се води пред Привредним судом у Ваљеву Ст 50/2010 од 22.455,00 динара. Ставом 2. изреке,

одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у којем је тражио да се тужена обавезе да му исплати законску затезну камату на износ од 22.455,00 динара за период од 02.10.2009. године па до исплате. Ставом 3. изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 48.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате, док је захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му плати трошкове парничног поступка преко досуђеног па до трошковником траженог износа од 66.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности па до исплате, одбијен. Ставом 4. изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 6.000,00 динара.

Виши суд у Шапцу је, пресудом Гжрр1 519/2021 од 09.12.2021. године, ставом 1. изреке, одбио као неосноване жалбе тужиоца и тужене и потврдио пресуду Основног суда у Лозници Прр1 135/19 од 22.07.2021. године, у ставу првом, другом, обавезујућем делу става трећег и у ставу четвртном изреке. Ставом 2. изреке, одбијени су, као неосновани, захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и предложила да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, ради потребе уједначавања судске праксе и обезбеђења равноправности грађана. Трошкове ревизијског поступка је тражила и определила.

Тужилаца је доставио одговор на ревизију. Трошкове ревизијског поступка је тражио и определио.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је, по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначавања судске праксе или новог тумачења права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају је потребно уједначавање судске праксе у погледу начина обрачуна законске затезне камате при спровођењу извршења на основу извршне исправе донете применом неуставног прописа, на основу правног схватања утврђеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.04.2013. године.

Из тог разлога, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужене делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем Привредног суда у Ваљеу Р4 СЦ бр. 356/2018 од 26.03.2018. године, усвојен је приговор подносиоца (тужиоца) па је утврђено да је у поступку који се води пред Привредним судом у Ваљеу под бројем Ст 50/2010, повређено право именованог на суђење у разумном року и наложено стечајном судији да у року од 4 месеца од дана пријема тог решења предузме све мере и радње које су потребне ради уновчења имовине стечајног дужника Х.К. „Вискоза“ а.д. „Свила“ д.о.о. и да о предузетим мерама обавести председника суда у року од 30 дана. Закључком о листи потраживања Трговинског суда у Ваљеу Ст 16/09 од 02.10.2009. године, у четвртом исплатном реду под редним бројем 260. утврђено је потраживање тужиоца у износу од 22.455,00 динара тако што, на основу збирног извештаја Привредног суда у Ваљеу од 27.11.2020. године, ненамирено потраживање тужиоца обухвата обрачунату камату конформном методом од 8.764,00 динара, и главни дуг од 13.691,00 динара. Камата, обрачуна простом методом по одлуци Уставног суда РС I Уз 82/2009 од 12.07.2012. године, износи 6.904,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови тужену обавезали да тужиоцу накнади имовинску штету због повреде права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Ваљеу Ст 50/2010, у смислу одредбе члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“ бр. 40/15). Тужиоцу је утврђена повреда права на суђење у разумном року у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним капиталом па Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.11.2018. године).

Наводи ревизије тужене којима указује да стечајни поступак није окончан и да ће тужилац своје новчано потраживање намирити у том поступку нису од утицаја на одлучивање. Утврђеном повредом права на суђење у разумном року тужилац је стекао право да од тужене захтева накнаду имовинске штете у висини ненаплаћеног потраживања у стечајном поступку, без обзира на то што стечајни поступак није окончан. Исплатом накнаде штете тужена ступа у стечајни поступак на место тужиоца и у том поступку може да наплати своје потраживање у висини исплаћене накнаде имовинске штете.

Из тог разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу трећем изреке, донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, основано тужена у ревизији указује на погрешну примену материјалног права при одлучивању о износу штете коју је она дужна да накнади тужиоцу.

Одлуком Уставног суда Уз 82/2009 од 12.07.2012. године („Службени гласник РС“ бр. 73 од 27.07.2012. године), утврђено је да одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“ бр. 9/01), у делу који гласи: „применом конформне методе“ није у сагласности са Уставом. Након објављивања ове одлуке, у стечајном поступку је, применом пропорционалне методе (прост интересни рачун), обрачуната законска затезна камата на износ главног дуга тужиоца, као стечајног повериоца, од 6.904,00 динара.

Нижестепени судови су тужиоцу признали накнаду имовинске штете у износу утврђеном закључком Стечајног суда Ст 16/09 од 02.10.2009. године од 22.455,00 динара, којим је обухваћена и камата обрачуната конформном методом (8.764,00 динара), пошто су закључили да се горе наведена одлука Уставног суда не може да примени на признато потраживање тужиле јер је закључак Привредног суда донет пре доношења одлуке Уставног суда, а у конкретном случају протекао је рок прописан чланом 61. Закона о Уставном суду (шест месеци од дана објављивања одлуке у Службеном гласнику), за измену коначног и правноснажног појединачног акта донетог на основу неуставног прописа.

Одредбом члана 60. став 3. Закона о уставном суду („Службени гласник РС“ бр. 109/2007...103/15), прописано је да се извршење правноснажних и појединачних аката донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето, обуставиће се.

Уставни суд није одредио начин отклањања последица насталих применом неуставне одредбе о начину обрачуна затезне камате конформне методе. Међутим, такав начин обрачуна представља обрачун камате на камату, што је супротно начелу забране анатоцизма садржаном у члану 279. став 1. Закона о облигационим односима, јер се тако законска затезна камата, од претпостављене штете, трансформише у новчану казну чија висина знатно премашује претрпљену стварну штету, што није дозвољено. Одредбе о затезној камати су императивне природе, што значи да се код принудне наплате по службеној дужности примењује каматна стопа прописана законом за цео период у ком се камата обрачунава. Ако је главници приписана затезна камата обрачуната по методи која је проглашена неуставном, нужно је, по службеној дужности, извршити разграничење и поново обрачунати камату применом методе простог интересног рачуна.

У конкретном случају то је и учињено у поступку стечаја, тако што се Привредни суд у Ваљеву изјаснио да камата обрачуната простом методом износи 6.904,00 динара. Дакле, имовинска штета коју је тужена дужна да тужиоцу накнади обухвата главни дуг од 13.691,00 динара и камату од 6.904,00 динара, а то је износ од 20.595,00 динара. Преко тог износа, а за износ од још 1.860,00 динара, тужбени захтев тужиоца је неоснован.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Одлуку о захтевима тужиоца и тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка садржану у ставу четвртом изреке, Врховни касациони суд је донео применом одредбе члана 165. став 1. и 2. у вези члана 153. став 2. и 154. Закона о парничном поступку, имајући у виду да је у поступку по ревизији тужена успела у незнатном делу, док трошкови тог поступка, на име одговора на ревизију, тужиоцу нису били потребни.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**